

*Доротюк В. І.,
кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник,
завідувач відділу профільного навчання,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ Україна*

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ПІДРУЧНИКІВ

Компетентісно орієнтована освіта передбачає більш широкий підхід до навчання і виховання підростаючого покоління, у зв'язку з чим відбуваються зміни у школах, у системі підготовки вчителів в педагогічних ВНЗ та у підручникотворенні.

У формулу НУШ входить наступна ключова компонента: «Новий зміст освіти заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві» [1].

Новий зміст освіти має бути забезпечений новими підручниками, орієнтованими на учня, а значить, зв'язок педагогіки з психологією отримує особливий характер. Автор підручника повинен вивчати вікову психологію, а структура підручника базуватись на наступних психологічних засадах:

1. Психодидактика - об'єднує в собі методичні знання психології і дидактики, її знання допоможе відібрати зміст, розробити відповідні запитання і завдання, що посприяють розвитку творчого потенціалу учнів. Адже творчість дає терпіння, відчуття прекрасного, хороший смак, продуктивне засвоєння навчального матеріалу, розвиток лідерських якостей. Застосування психодидактики в підручникотворенні надасть освітньому процесу особистіно-орієнтований характер, забезпечить принцип дитиноцентризму.

2. Психодіагностика – область психологічної науки, що виявляє індивідуально-психологічні особливості особистості. Використовують методи психодіагностики для диференціації змісту та завдань в процесі розробки концепції підручника.

3. Профорієнтація – ознайомлення учнів з професіями та правилами їх вибору, забезпечення розвитку професійно важливих якостей особистості. Вивчаючи предмет, учні повинні знати, навіщо вони його вчать і які професії з ним пов'язані.

Неможливо «реалізуватись у суспільстві», а реалізація йде через професію, не володіючи знаннями про можливий вибір у майбутньому, навчаючись в ізольованому від суспільства світі. Головною метою навчання для учнів та батьків є правильний вибір і можливість отримати професію на базі знань, отриманих в школі. Отже, підручник має допомогти учням реалізуватись, а значить включати в зміст елементи професійної орієнтації.

Авторам підручників варто пам'ятати слова Я. А. Коменського: «Зробити так, щоб навчальні книги були корисні учням» [2].

Підручник повинен сприяти розвитку внутрішньої мотивації школярів, його зміст має відповідати запитам, інтересам і устремлінням дітей відповідного віку. Одним із важливих факторів є виховна функція підручника. «Відсутність чітко заданої системи етичних норм і життєвих цінностей виключає моральність і духовний розвиток дітей» [3]. Таким чином, навчальна книга, як елемент системи освіти, повинна виконувати інформаційну функцію, розвиваючу і виховну. Автори підручників повинні вивчати психологію, мати постійні консультації з психологами та їх експертний висновок щодо готової продукції.

Ключові слова: психодидактика, підручник, психодіагностика, профорієнтація, автор.

Література:

1. Концепція НУШ. МОН. 2016. (с.7)
2. Я. А. Коменський Велика дидактика. М., 1989. 416с. (с.128)
3. В. І. Панов Психодидактика загальноосвітніх систем. П. 2007, 352с. (с. 8)